

Tilskud af mineraler

Mange landmænd mener, at det er unødvendigt at give tilskud af mineraler til kreaturer på græs. Græsmarken tilgodeser imidlertid langt fra altid kreaturerne behov for mineraler. En MicroFeeder til ca. 1.800 kr. på græsmarken løser mineraltildelingen på en nem og billig måde

Af agronom Kaj Andersen, Vitfoss

Mange landmænd mener, at mineralblandinger til køer og kvier primært hører vinteren til. Begrundelsen er, at dyrene får et godt og alsidigt fodermiddel, der også dækker deres behov for mineraler, når de går på græs. Den opfattelse gælder især for kvier på græs, men der er også mange, der tager lidt let på køernes mineralforsyning om sommeren, når de går på græs. Den opfattelse er imidlertid forkert.

Som det fremgår af nedenstående, kan man nemlig langt fra altid være sikker på, at græsset dækker kreaturerne behov for mineraler – og da slet ikke når det gælder køerne. Desuden skal man gøre sig klart, at det er nøjagtigt lige så vigtigt at tilgodese dyrenes behov for mineraler om sommeren som om vinteren.

Indhold af mineraler i græs

I tabellen ses indholdet af mineraler i græs og kløvergræs i relation til kvægets behov.

Standardanalyserne er beregnet som et gennemsnit af et stort antal analyser,

En MicroFeeder er lavet som en væltpeter, der beskytter mineralerne mod både regnvand, gødning og urin. Den er fremstillet af kraftig plast og kræver derfor ingen vedligehold.

og det er de analyser, man automatisk regner med i foderplanlægningen, hvis der ikke foreligger konkrete analyser.

Analysevariationerne viser nogle typiske eksempler på, hvor meget analyserne kan svinge i praksis, afhængig af jordbundstype, græsblanding, græslængde, årstid m.m. En standardanalyse er således kun vejledende.

Under de fleste forhold er indholdet af vitaminer i græs så højt, at man ikke behøver at give supplerende tilskud til køer og kvier på græs.

Som det også fremgår af tabellen, varierer normerne for de enkelte mineraler til køer og kvier. Variationerne er bl.a. betinget af race, alder, tilvækst, drægtighed og ydelse.

Kviernes behov for tilskud af mineraler

Formålet med at opdrætte kvier er, at de udvikler sig til gode malkekøer. Kvierne skal derfor behandles ordentligt og fodres godt. Eftersom mineraler er lige så vigtige næringsstoffer som f.eks. energi og protein, stiller opdrættet også krav om, at mineralnormerne opfyldes. Hvis der er mangel på mineraler, vil det bl.a. give sig udslag i lavere tilvækst, ligesom der kan opstå problemer i forbindelse med drægtighed og kælvning.

Ved at sammenligne kviernes behov for mineraler med græssets indhold af mineraler, får man et klart billede af, at der skal en god græsmark til at opfylde kviernes behov. Kvierne skal derfor have et dagligt tilskud af mineraler for at sikre, at deres behov dækkes.

Inden for de sidste to til tre år er der mange, der har ladet deres kvier få adgang til en specialsammensat mineralblanding efter ædelyst, og der kommer hele tiden flere til. Erfaringerne siger, at optagelsen veksler hen over sommeren og ofte ligger på et gennemsnit på omkring 60-80 g mineralblanding pr. dyr pr. dag. Ligeledes er der erfaring for, at en besætningsejer, der har givet sine kvier mineraler efter ædelyst et år, også forsætter næste år. Begrundelsen er som oftest, at han får nogle bedre dyr at arbejde videre med på stald. At den daglige mineraloptagelse

AKTUELT

INSERAT

Indholdet af mineraler i græs og kløvergræs i relation til kvægets behov.

	-----G pr. FE-----					-----Mg pr. FE-----					
	Calcium	Fosfor	Magnesium	Natrium	Svovl	Mangan	Zink	Kobber	Kobolt	Jod	Selen
Indhold i græs											
Standardanalyse	5,8	3,6	1,9	1,6	2,2	70	40	7	0,4	-	0,05
Analysevariation	3,1-8,4	2,2-4,9	1,1-2,6	0,6-3,4	1,3-3,2	5-140	5-80	1-13	-	-	-
Indhold i kløvergræs											
Standardanalyse	7,4	4,5	2,1	1,5	2,2	90	60	7	0,5	-	0,06
Analysevariation	3,5-11,2	3,4-5,7	1,2-3,0	1,2-3,5	1,5-2,9	5-174	5-90	1-15	-	-	-
Norm til kvier	4,5-7,7	2,9-5,0	1,3-2,5	1,0-2,6	1,8	40	50	10	0,1	0,2	0,1
Norm til ammekøer	5,2-7,1	3,5-5,5	2,0-7,0	2,3-2,7	-	40	30	8	0,1	0,5	0,1
Norm til malkekøer (19 FE)	6,7	4,3	2,4-3,4	2,1	2,1	40	50	10	0,1	2,0	0,1

svinger hen over sommeren stemmer godt overens med, at græssets indhold af mineraler svinger.

At kvier på græs har behov for tilskud af mineraler fremgår af registreringer af kvier, der gik på græs i Vildmosen i sommeren 2001. Der var et kontrolhold på 125 kvier, som ikke blev tilbudt mineraler. Observationsholdet omfattede 136 kvier, der blev tilbudt Komix Opdræt efter ædelyst. Komix Opdræt er en specielt sammensat mineralblanding til kvier. Den daglige optagelse svingede i sommerens løb og udgjorde i gennemsnit 100 g Komix Opdræt pr. kvie pr. dag.

Mineralblandings betydning for tilvæksten var ikke til at tage fejl af, idet tilvæksten hos disse kvier var 30 pct. højere end hos kvierne på kontrolholdet, der ikke fik mineraler. Efterfølgende har flere af ejerne udtalt, at det var nogle helt andre og bedre kvier, de fik hjem sammenlignet med tidligere år, hvor deres kvier ikke fik tilskud af mineralblanding under opholdet i Vildmosen.

Ammekøernes behov for tilskud af mineraler

Mineralmangel hos ammekøer kan bl.a. forårsage drægtigheds- og kælvningsproblemer, ligesom det kan indvirke på mælkeydelsen samt dyrenes evne til at passe kalvene. Som det var tilfældet med kvierne, skal der en god græsmark til at dække behovet for mineraler. Det fremgår, når man sammenligner analyser og normer anført i tabellen.

En lang række praktiske observationer

viser, at en ammekø, der har fri adgang efter ædelyst, æder 100-200 g mineralblanding pr. dag – svingende hen over sommeren. Det svarer meget godt til det teoretiske behov, vi kommer frem til, hvis vi laver beregninger.

Som det var tilfældet for kvierens vedkommende, vil en besætningsejer, der én gang er begyndt at give sine ammekøer mineraler efter ædelyst om sommeren, fortsætte i årene fremover, fordi han simpelthen får mere robuste og sunde dyr at arbejde med.

Malkekøernes behov for tilskud af mineraler

Som det fremgår af tabellen, skal der ikke ret store analyseudsving til, før malkekøer på græs kommer i alvorligt mineralunderskud. Det vil hurtigt gå ud over mælkeydelsen, og der kan bl.a. hurtigt opstå problemer med drægtigheden. Det gælder ikke mindst, hvis der er underskud af mikromineraler. En af undskyldningerne for ikke at give mineraltildeling til køer, der går på græs og kun kommer på stald for at få kraftfoder og blive malket, er, at det er vanskeligt at tildele mineraler, når disse ikke kan blandes i foderet.

Det er korrekt, at det kan være besværligt, men det er et problem, flere og flere har løst ved simpelthen at lade køerne få fri adgang til en egnet mineralblanding på græsmarken. Erfaringerne viser, at køerne i vid udstrækning selv er i stand til at optage den mængde mineralblanding, de har behov for alt efter græssets beskaffenhed.

Enkelte er nu også begyndt at tildele mineraler efter ædelyst til køer på græs, selv om køerne får mineraler blandet i foder på stald. Det giver gode resultater. Forklaringen er, at køerne også i disse tilfælde er i stand til selv at regulere for manglende indhold af mineraler i græs.

Stil en MicroFeeder på græsmarken

De første eksperimenter med at tildele mineraler efter ædelyst foregik i et overdækket trug, og der er stadig nogle, der bruger den metode. Men inden for de sidste år, er der kommet en meget lettere løsning på markedet. Løsningen er at stille en MicroFeeder ud på græsmarken i stedet for det overdækkede trug.

MicroFeederen er lavet som en væltepeter, der beskytter mineralerne mod både regnvand, gødning og urin. Den er fremstillet af kraftig plast og kræver derfor ingen vedligehold. Det betyder, at vi her arbejder med et overdækket, fleksibelt trug, der ikke kan vælte, og som kan flyttes efter behov. Det er en nem og billig løsning. En MicroFeeder kan købes via den lokale foderstofhandler til omkring 1.800 kr. pr. stk.